

(Đề làm lại dựa trên trí nhớ của học sinh)

Phần I. Trắc nghiệm (4.0 điểm) – 20 câu hỏi trắc nghiệm.

Phần II. Tự luận (6.0 điểm)

Câu 1 (2.0 điểm). Viết đoạn văn (khoảng 250 chữ) cảm nhận về tình cảm của nhân vật trữ tình trong bài thơ “ *Vẫn cứ là Hà Nội*” – Trịnh Công Lộc

VẪN CỨ LÀ HÀ NỘI

Gió ngoài sông rong ruổi
khuôn mặt hồng phù sa
sóng như làn tóc rối
tóc biết hát tình ca...

Sông Hồng nghìn năm tuổi
vẫn không thấy nét già
người Hà Nội trăm tuổi
vẫn duyên dáng kiêu sa!

Chuyện Một Cột đài hoa
hồng đoá sen trước ngực...
chuyện thanh kiếm, rùa vàng
còn nao nao vụn nước

Hà Nội có vắng đâu
em đi từ mọi phía
đi mãi đến bạc đầu
vẫn cứ là Hà Nội!

Hoa sữa thơm
đêm về
cảm đắm say đi trước...

Câu 2 (4.0 điểm).

“*Hãy lao động cần cù gắng sức/ Ấy chân lưng sung túc nhất đời.*” (La Phong - ten).

Từ việc hiểu ý kiến trên, em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ) về ý nghĩa của lao động và cách để các bạn trẻ trân trọng lao động.

ĐÁP ÁN THAM KHẢO

Phần I. Trắc nghiệm (4.0 điểm) – 20 câu hỏi trắc nghiệm.

Phần II. Tự luận (6.0 điểm)

Câu 1

1. Mở đoạn

Như Belinxki từng khẳng định: “*Thơ trước hết là cuộc đời, sau đó mới là nghệ thuật*”, bài thơ “*Vẫn cứ là Hà Nội*” của Trịnh Công Lộc đã mở ra một thế giới nghệ thuật đậm chất trữ tình, nơi Hà Nội hiện lên vừa thơ mộng, vừa giàu bản sắc văn hóa – lịch sử.

2. Thân đoạn

a. Đặc sắc về nội dung

* Ý 1: Vẻ đẹp thơ mộng, đầy sức sống và giàu giá trị lịch sử – văn hóa của Hà Nội

- Vẻ đẹp thơ mộng, đầy sức sống

+ Hình ảnh “*gió ngoài sông rong ruổi/ khuôn mặt hồng phù sa*” gợi một không gian sông nước mềm mại, đầy sức sống.

+ Đặc biệt, câu thơ “*sóng như làn tóc rối/ tóc biết hát tình ca...*” sử dụng biện pháp so sánh và nhân hóa, khiến dòng sông Hồng trở nên có hồn, có cảm xúc như con người.

→ Hà Nội mang nét đẹp dịu dàng, mộng mơ

- Vẻ đẹp của chiều sâu lịch sử – văn hóa lâu đời

+ Hình ảnh “*Chuyện Một Cột đài hoa/ hồng đóa sen trước ngực*” gợi nhắc đến biểu tượng kiến trúc cổ kính mang đậm dấu ấn dân tộc, như một phần ký ức văn hóa được nâng niu, trân trọng.

+ Hình ảnh “*thanh kiếm, rùa vàng/ còn nao nao vụn nước*” gọi lại truyền thuyết Hồ Gươm – nơi gắn liền với lịch sử giữ nước hào hùng của dân tộc. Những chi tiết ấy không chỉ là sự tái hiện quá khứ mà còn là sự đánh thức niềm tự hào sâu sắc trong lòng người đọc.

* Ý 2: Tình yêu của nhân vật trữ tình với mảnh đất Hà Nội

- Tình yêu Hà Nội còn được thể hiện rõ nét qua những hình ảnh đời thường nhưng giàu sức gợi. Hương “*hoa sữa thơm*” trong đêm không chỉ là một mùi hương quen thuộc của phố phường Hà Nội mà còn trở thành biểu tượng của ký ức, của nỗi nhớ và sự gắn bó.

- Cụm từ “*đắm say*” cho thấy nhân vật trữ tình không chỉ quan sát mà còn đang sống trong chính cảm xúc của mình, để hương hoa dẫn lối, đưa tâm hồn hòa vào không gian Hà Nội thân thuộc.

- Tình cảm ấy được nâng lên thành một sự khẳng định mang tính vĩnh cửu theo thời gian. Hình ảnh “*Sông Hồng nghìn năm tuổi/ vẫn không thấy nét già*” gợi cảm giác về một dòng chảy lịch sử lâu đời nhưng không hề phai mờ, trái lại vẫn giữ nguyên sức sống và vẻ đẹp.

- Câu thơ “*đi mãi đến bạc đầu/ vẫn cứ là Hà Nội*” với điệp ngữ “*vẫn cứ là Hà Nội*” đã nhấn mạnh bản sắc không thay đổi của Thủ đô, dù thời gian có trôi đi và con người có đổi thay.

→ Qua đó, tình yêu của nhân vật trữ tình không còn đơn thuần là cảm xúc nhất thời mà trở thành một niềm tin bền vững, sâu sắc và gần như tuyệt đối với mảnh đất Hà Nội thân thương.

b. Đặc sắc về nghệ thuật

- Trịnh Công Lộc đã sử dụng hệ thống hình ảnh mang tính biểu tượng như sông Hồng, hoa sữa, Hồ Gươm... để khắc họa một Hà Nội giàu chiều sâu văn hóa.

- Kết hợp khéo léo các biện pháp tu từ như nhân hóa “*gió rong ruổi*”, so sánh “*sóng như làn tóc rối*”, và điệp ngữ “*vấn cứ là Hà Nội*” không chỉ làm tăng tính hình tượng mà còn nhấn mạnh cảm xúc bền bỉ, tha thiết của nhân vật trữ tình.

- Giọng điệu trữ tình, giàu suy tưởng kết hợp tạo nên một bài thơ vừa mềm mại vừa sâu lắng, giúp tình yêu Hà Nội được thể hiện một cách tự nhiên mà không kém phần sâu lắng.

3. Kết đoạn

Qua đó, tác phẩm không chỉ là lời ngợi ca Hà Nội mà còn gửi gắm thông điệp về tình yêu quê hương đất nước, tình cảm thiêng liêng và không bao giờ phai nhạt theo thời gian.

Câu 2

I. Mở bài

Thời gian luôn vận động không ngừng, âm thầm chứng kiến mọi đổi thay của con người và cuộc sống. Chính dòng chảy ấy không chỉ cuốn trôi những gì tầm thường, phù du mà còn giúp con người nhận ra những giá trị bền vững cần được trân trọng và gìn giữ. Trong số đó, lao động chính là một giá trị cốt lõi, bởi nó không chỉ tạo ra của cải vật chất mà còn quyết định chất lượng cuộc sống và tương lai của mỗi cá nhân. Bàn về điều này, La Phong-ten từng khẳng định: “*Hãy lao động cần cù gắng sức/ Ấy chân lung sung túc nhất đời*”, qua đó nhấn mạnh ý nghĩa to lớn của lao động trong việc xây dựng cuộc sống ấm no, hạnh phúc.

II. Thân bài

1. Giải thích

- “Lao động” là tập hợp các hoạt động có mục đích của con người, sử dụng sức lực, trí óc, kỹ năng và công cụ để tạo ra sản phẩm, dịch vụ hoặc giá trị nhằm phục vụ nhu cầu cá nhân và xã hội.

- “Cần cù, gắng sức” là cách nói nhấn mạnh đến sự chăm chỉ, kiên trì, bền bỉ trong lao động, không lười biếng, không ngại khó khăn hay vất vả mà luôn nỗ lực hết mình để hoàn thành công việc. Đây là phẩm chất quan trọng của con người trong quá trình lao động và học tập.

- “Sung túc” được hiểu là cuộc sống đầy đủ về vật chất, ổn định về tinh thần, đồng thời cũng thể hiện sự thành công, hạnh phúc mà con người đạt được khi có sự nỗ lực và cố gắng lâu dài.

2. Bàn luận:

a. nghĩa của lao động (Trọng tâm)

* **Luận điểm 1: Lao động là nền tảng tạo ra cuộc sống ấm no, ổn định cho con người**

- **Lí lẽ:** Trước hết, lao động có vai trò vô cùng quan trọng bởi đó chính là nguồn gốc trực tiếp tạo ra của cải vật chất, giúp con người duy trì sự sống và xây dựng một cuộc sống ổn định, đầy đủ. Không có lao động, con người không thể tự nuôi sống bản thân, càng không

thể tạo ra những giá trị phục vụ cho xã hội. Chính từ lao động, con người mới có cái ăn, cái mặc, nơi ở và những điều kiện cần thiết để tồn tại và phát triển.

- **Dẫn chứng:** Tỷ phú Phạm Nhật Vượng, Chủ tịch Tập đoàn Vingroup xuất phát từ những ngày đầu khởi nghiệp đầy khó khăn ở nước ngoài, đã không ngừng lao động, nỗ lực xây dựng từ những mô hình kinh doanh nhỏ đến một tập đoàn kinh tế lớn mạnh hàng đầu Việt Nam. Thành công của ông cho thấy lao động chính là con đường tạo ra sự giàu có và ổn định bền vững.

* **Luận điểm 2: Lao động là cơ sở hình thành và phát triển nhân cách con người**

- **Lí lẽ:** Bên cạnh việc tạo ra của cải vật chất, lao động còn có vai trò quan trọng trong việc hình thành và hoàn thiện nhân cách con người. Thông qua lao động, con người được rèn luyện những phẩm chất tốt đẹp như sự chăm chỉ, kiên trì, trách nhiệm, tinh thần vượt khó và ý thức kỷ luật. Quá trình lao động không chỉ giúp con người trưởng thành về kỹ năng mà còn giúp họ biết trân trọng giá trị của công sức, từ đó sống có trách nhiệm hơn với bản thân và cộng đồng. Ngược lại, nếu không lao động, con người dễ trở nên ỷ lại, lười biếng, thiếu ý chí vươn lên và khó hình thành nhân cách tích cực.

- **Dẫn chứng:** Hãy học khi người khác ngủ; lao động khi người khác lười nhác; chuẩn bị khi người khác chơi bời; và có giấc mơ khi người khác chỉ ao ước. (William Arthur Ward)

3. Giải pháp

- Trước hết mỗi bạn trẻ cần thay đổi nhận thức và thái độ của bản thân. Cần hiểu rằng không có thành công nào tự nhiên mà có, mọi kết quả đều được tạo nên từ quá trình lao động nghiêm túc và bền bỉ. Vì vậy, học sinh cần tránh lối sống lười biếng, ỷ lại, chỉ biết hưởng thụ mà không chịu nỗ lực. Thay vào đó, cần xây dựng tinh thần tự giác trong học tập, chủ động hoàn thành nhiệm vụ, không ngại khó khăn, thử thách. Việc rèn luyện thói quen lao động từ những việc nhỏ như tự học, tự sắp xếp thời gian, giúp đỡ công việc gia đình cũng là cách để hình thành ý thức lao động tích cực.

- Bên cạnh đó, bản thân mỗi người trẻ cũng cần không ngừng rèn luyện kỹ năng và tinh thần trách nhiệm trong mọi việc mình làm. Trong học tập hay các hoạt động tập thể, cần biết hợp tác, chia sẻ công việc và kiên trì theo đuổi mục tiêu đến cùng. Đồng thời, cần biết tôn trọng giá trị của lao động chân chính, không so sánh hay coi thường bất kỳ nghề nghiệp nào trong xã hội. Khi tự ý thức được giá trị của lao động, người trẻ sẽ có động lực để sống có mục tiêu và nỗ lực vươn lên.

- Gia đình cần giáo dục con em về tinh thần tự lập, phân công công việc phù hợp để trẻ biết chia sẻ trách nhiệm trong sinh hoạt hằng ngày, đồng thời cha mẹ phải làm gương trong lao động, tránh nuông chiều quá mức.

- Nhà trường cần tăng cường các hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp để học sinh hiểu rõ hơn về các ngành nghề và ý nghĩa của lao động, từ đó hình thành thái độ đúng đắn.

- Xã hội phải tạo điều kiện công bằng để mọi người có cơ hội lao động và phát triển, không phân biệt ngành nghề hay địa vị, bởi bất kỳ công việc chân chính nào cũng đều góp phần làm nên sự vận hành của xã hội.

4. Bàn luận mở rộng.

- **Ý kiến trái chiều:** Bên cạnh quan điểm đề cao vai trò của lao động, cũng có ý kiến cho rằng: “Nếu làm việc quá nhiều thì con người sẽ mệt mỏi, không hạnh phúc.” Đây là ý kiến chưa hoàn toàn đúng, bởi nếu biết sắp xếp thời gian hợp lí, con người vẫn có thể làm việc hiệu quả mà không bị quá tải. Lao động còn giúp con người cảm thấy có ích và tìm thấy niềm vui trong cuộc sống.

- Bài học:

+ **Nhận thức:** Mỗi người cần nhận thức rõ rằng lao động là giá trị cốt lõi làm nên con người.

+ **Hành động:** Thiết nghĩ, với vai trò là học sinh lớp 9, em cần xác định rõ nhiệm vụ quan trọng nhất là học tập và rèn luyện đạo đức, lối sống. Trước hết, em phải xây dựng ý thức tự giác trong học tập, chăm chỉ làm bài, chuẩn bị bài đầy đủ, không học đối phó hay lười biếng. Bên cạnh đó, em sẽ cố gắng sắp xếp thời gian hợp lí để vừa học tốt vừa tham gia các hoạt động lao động phù hợp như trực nhật lớp, vệ sinh trường học, giúp đỡ công việc trong gia đình. Những việc làm tưởng chừng nhỏ bé ấy lại giúp em rèn luyện tính kỷ luật, tinh thần trách nhiệm và biết trân trọng giá trị của lao động.

III. Kết bài

- **Khẳng định:** Có thể khẳng định, lao động chính là nền tảng quan trọng giúp con người tạo ra cuộc sống ấm no, hoàn thiện nhân cách và thúc đẩy sự phát triển của xã hội.

- **Nâng cao:** Từ đó, mỗi người, đặc biệt là thế hệ trẻ cần biết trân trọng lao động, không ngừng học tập và rèn luyện để lao động một cách tích cực, hiệu quả. Bởi như thực tế đã chứng minh, chỉ có lao động chăm chỉ và đúng đắn mới giúp con người đạt được thành công và cuộc sống ý nghĩa.